Σε ποιον ανήκει η γη; Για όσους αντιδικούν περί γης (Άγιος Νικόλαος Βελιμίροβιτς)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 29 Ιανουαρίου, 2020

Η γη είναι του Θεού και ό,τι είναι επάνω της.
(Ψαλμ. 23, 1)

Εάν κάποιος από μας τους θνητούς, αγαπητά αδέλφια, σηκωνόταν στο ύψος του Θεού, μόνο για εικοσιτέσσερις ώρες, και παρατηρούσε τη ζωή όλων των ανθρώπων στη γη, θα έπρεπε δώδεκα ώρες να γελά και δώδεκα ώρες να κλαίει. Αφού οι άνθρωποι είναι με το μισό της ζωής τους **γελοίοι**, με το μισό **θλιβεροί**. Και όταν είναι γελοίοι, δεν καταλαβαίνουν πόσο θλιβεροί είναι, ενώ όταν είναι θλιβεροί, δεν καταλαβαίνουν πόσο γελοίοι είναι. Είναι γελοίοι οι άνθρωποι όταν δίνουν υπερβολική σημασία στη σοφία τους, στον πλούτο και στην ευτυχία· είναι θλιβεροί όταν απελπίζονται εξαιτίας της φτώχειας και της αδικίας και του θανάτου. Είναι γελοίοι όταν καμώνονται τα παλικάρια και απειλούν τον ουρανό με τη δύναμή τους, είναι θλιβεροί όταν ριγμένοι και καταπατημένοι ρίχνουν τη στάχτη στο κεφάλι τους και μοιρολογούν: «Μακάρια είναι τα σκουλήκια και τα μυρμήγκια κάτω από τα πόδια μας, αφού αυτά μπορούν να υποφέρουν και σωπαίνουν»! Είναι γελοίοι οι άνθρωποι στην ειρήνη και θλιβεροί στον πόλεμο. Γελοίοι ως αφέντες και θλιβεροί ως υπηρέτες. Όμως, **σε τίποτα δεν είναι οι άνθρωποι τόσο γελοίοι ούτε τόσο θλιβεροί όπως στη μεγάλη δίκη περί του σε ποιον ανήκει η γη;**

Ο αδελφός σπρώχνει τον αδελφό: «Φύγε από τη γη μου!». Ο Κάιν σκοτώνει τον Άβελ, εφόσον δεν μπορούν να συνυπάρχουν δυο αφεντικά της ίδιας γης.

Η νεότερη γενιά διώχνει τους γέρους από τη γη με υπερηφάνεια: «Φύγετε πια, είναι δική μας η γη!». οι γέροι αντιδρούν ανιαρά και υπερασπίζονται το δικαίωμά τους: «Γιατί έρχεστε, εσείς οι αυθάδεις νεαροί, στη γη μας;».

Το παρόν καταπιέζει το παρελθόν: «Πήγαινε, εγώ είμαι εδώ νοικοκύρης!». Το μέλλον σπρώχνεται στο τώρα με θόρυβο: «Πήγαινε, εγώ έρχομαι, έχω δικαίωμα!».

Ο ένας αφέντης του κόσμου πίσω από τον άλλον εξαφανίζεται, ενώ η γη παραμένει. Μόλις κάποιος χτυπήσει με το πόδι του τη γη, λέει: «Αυτό είναι δικό μου!». Πριν προλάβει ο ήχος της φωνής του να χαθεί, έρχεται ο θάνατος και τον κάνει βουβό. Έρχεται ο δεύτερος, ο τρίτος, ο τέταρτος. Μετά από τον Ραμσή ο Δαρείος, μετά από τον Δαρείο ο Αλέξανδρος, ύστερα ο Κάρολος, ο Πέτρος, ο Ναπολέων. Ο καθένας

χτυπά με το πόδι του και ονομάζει τη γη δική του. Όμως, όπως έρχονται, έτσι και φεύγουν. Έρχονται με θόρυβο, με το ταχύτατο τραίνο, στα φτερά του χρόνου, και με το ίδιο τραίνο φεύγουν βιαστικά προς την αντίθετη κατεύθυνση. Μόλις κάθισαν, μόλις έγραψαν στον εαυτό τους χαρτιά ιδιοκτησίας για τη γη, μόλις κατέβασαν το μπόγο τους και βρέθηκαν στην καρέκλα, τότε ξαφνικά τα αόρατα φτερά, που τους έφεραν, τους πιάνουν χωρίς να το αισθανθούν και τους παίρνουν με την ίδια ταχύτητα. Πού υπάρχει το βήμα εκείνων που κατά χιλιόμετρα τους αναγνώρισαν τα χαρτιά ιδιοκτησίας της γης; Δεν υπάρχουν, έτρεξαν μαζί κι αυτοί. Πού είναι εκείνοι που τους αντικατέστησαν και επάνω στα δικά τους χαρτιά έγραψαν το όνομά τους; Δεν υπάρχουν, έφυγαν τρέχοντας κι αυτοί. Τώρα στη θέση τους κάθονται άλλοι, θρονιασμένοι στην καρέκλα τους, με τα δικά τους χαρτιά στα χέρια τους· κάθονται και λένε: «Η γη είναι δική μας!». Και εκατομμύρια άλλοι στέκονται γύρω τους και επιβεβαιώνουν: «Έτσι είναι». Και όσο αυτοί λένε αυτά, τα αόρατα φτερά μαζεύονται και γύρω από τους μεν και γύρω από τους δε και χωρίς να το αισθανθούν τους παίρνουν για να τους μεταφέρουν μακριά στο άγνωστο.

Όμως, όπως οι άνθρωποι, έτσι και τα άλλα γήινα όντα ζητούν το δικαίωμά τους στη γη. Το βόδι διεκδικεί το δικαίωμά του στη γη με τα κέρατα, το φίδι με το δηλητήριο, η τίγρης με τα νύχια, ο σκαντζόχοιρος με τ’ αγκάθια, το φυτό με την καθορισμένη του θέση, τα βράχια με τη σκληρότητά τους και την επιφάνειά τους, η θάλασσα με τις φουρτούνες της, η φλόγα με τον ορμητικό της θυμό. Ο καθένας με τον τρόπο του λέει την πεποίθησή του: «Η γη είναι δική μου!». Και ο καθένας σπρώχνει τον άλλον: «Μακριά από εδώ!».

Και εάν κάθε πράγμα στη γη ήξερε και ήθελε να πει την αλήθεια, κανένα δεν θα επαναλάμβανε τις λέξεις: «Η γη είναι δική μου!». Εάν έλεγαν στη θάλασσα: «είναι δική σου η γη, εσύ έχεις το μεγαλύτερο πλάτος και βάθος», εκείνη θα απαντούσε: «Εγώ θα εξατμιστώ, ενώ η γη θα παραμείνει». Εάν έλεγαν στα ζώα: «είναι δική σας η γη», εκείνα θα απαντούσαν: «Εμείς είμαστε καλεσμένα στο ξένο τραπέζι· εμείς θα φύγουμε, ενώ το τραπέζι θα παραμείνει».

Εάν έκαναν την ίδια ερώτηση στο χόρτο και τα άνθη στον αγρό, θα έπαιρναν την απάντηση: «Λίγο-λίγο κι εμείς θα μαραζώσουμε, ενώ η γη θα παραμείνει να στολίζεται μ’ άλλα άνθη και να σκεπάζεται μ’ άλλα χόρτα».

Και εάν ρωτούσαν τον άνθρωπο, εάν του έθεταν την ίδια ερώτηση, και εάν αυτός σκεπτόταν πρώτα, η απάντησή του θα έπρεπε να είναι: «**Εγώ είμαι ταξιδιώτης προς το νεκροταφείο**. Πού βρίσκονται εκείνοι που υπήρχαν πριν από μένα; Όντως, κι εγώ θα βαδίσω στο δρόμο τους -**γυμνός ήρθα, γυμνός και θα φύγω**. Πάνω στους τάφους περπατώ, από τους τάφους τρέφομαι: τρώω σκόνη νεκρών και το σώμα μου αυξάνεται, και αισθάνομαι ότι η ψυχή των νεκρών απλώνεται επάνω στο νεκροταφείο και φτάνει έως τη δική μου ψυχή. Σε ποιον ανήκει η γη ρωτήστε άλλον,

ούτε δική μου είναι, ούτε εγώ είμαι δικός μου!».

Όμως, τέτοια απάντηση λίγοι ξέρουν, και ακόμα λιγότεροι θέλουν να τη δώσουν. Δεν τη δίνουν ούτε τα νεκρά πράγματα ούτε τα μισοπεθαμένα ούτε τα ζωντανά. Ο άνθρωπος σήμερα όχι μόνο δεν τη δίνει, αλλά σιωπηλά παραμένει με την πεποίθηση ότι η γη είναι δική του. Αυτός πεθαίνει και αφήνει στον γιό του αυτή την πεποίθηση· πεθαίνει ο πατέρας, όμως δίκαια τη γη κληρονομεί ο γιος. Και **όχι μόνο δεν χρησιμεύουν οι νεκροί ως απόδειξη για τους ζωντανούς ότι η γη δεν είναι δική τους, αλλά, αντίθετα, οι ζωντανοί επικαλούνται τους νεκρούς για να αποδείξουν το δικαίωμά τους στη γη**. «Εδώ πέθανε ο πατέρας μου», δηλαδή «αυτό είναι δικό μου». «Εδώ είναι οι τάφοι των προγόνων μου, άρα αυτή η γη είναι δική μου». Έτσι αποδεικνύεται. Και όσοι περισσότεροι νεκροί, τόσο περισσότερες οι αποδείξεις περί ιδιοκτησίας. Οι άνθρωποι μιλούν και περί της αιώνιας ιδιοκτησίας της γης. Ο γείτονας πουλά στο γείτονα τη γη για «αιώνια ιδιοκτησία και αιώνια χρήση». Πεθαίνουν οι πωλητές και οι αγοραστές, και οι γιοί τους και τα εγγόνια τους αποκαλούν τη γη δική τους, ή την ξαναπωλούν ή την αγοράζουν για «αιώνια ιδιοκτησία και αιώνια χρήση». Και όσο περισσότερο η γη μεταμορφώνεται σ’ ένα πυκνό νεκροταφείο, τόσο οι νέες γενιές με μεγαλύτερη υπερηφάνεια λένε: Αυτή η γη είναι δική μας! Και με όλο και μεγαλύτερη αποφασιστικότητα τη διαθέτουν και την εμπορεύονται.

Εν τω μεταξύ, η γη δεν θα μπορούσε ποτέ να παραδεχτεί ότι η ίδια είναι ιδιοκτησία των ανθρώπων. Η γη θα μπορούσε να πει στους ανθρώπους: «Ποιοι είστε εσείς που αντιδικείτε για μένα; Εγώ υπήρχα και όταν εσείς δεν υπήρχατε, και θα υπάρχω και όταν εσείς δεν θα υπάρχετε. Υπήρχε καιρός όταν εγώ ήμουν ντυμένη στο νερό. Έλαμπα τότε σαν ένας γυαλιστερός, στρογγυλός καθρέφτης, στον οποίο καθρεφτίζονταν ο ήλιος και τα άστρα. Εκτός της εικόνας του ήλιου και των άστρων επάνω μου, τότε δεν υπήρχαν άλλοι κάτοικοι. Όταν εγώ έχασα την πρωταρχική μου λάμψη, μόλις τότε εσείς εμφανιστήκατε επάνω μου. Ερχόσαστε ο ένας πίσω από τον άλλον, σαν φιλοξενούμενοι. Ερχόσαστε και φεύγετε. Αλλάζετε ο ένας τον άλλον σταθερά και γρήγορα, όπως εναλλάσσονται η μέρα και η νύχτα. Ούτε που ξέρετε από πού ερχόσαστε ούτε πού πηγαίνετε. Εγώ σας ρωτώ: Σε ποιον ανήκετε; Εγώ ξέρω σε ποιον ανήκω. **Δεν είμαι δική σας**, αυτό μπορώ να σας το πω. **Εγώ είμαι μόνο το τραπέζι σας και ο τάφος σας. Λίγο ακόμα και θα είμαι μόνον ο τάφος σας.** Και πάλι τότε θα είναι ειρήνη επάνω μου, ειρήνη και αντανάκλαση του ουρανού στο πρόσωπο μου. Εγώ γνωρίζω το αφεντικό μου, ενώ εσείς δεν το γνωρίζετε. Γιατί περισσότερο ανησυχείτε για αυτό που ανήκει σε σας παρά για το σε ποιον ανήκετε εσείς; Πείτε μου: Ποιου ιδιοκτησία είστε εσείς;».

Αυτό θα μπορούσε να πει η γη σ’ εκείνους, που φιλονικούν περί του δικαιώματος και της κυριότητας επάνω της. Ο άνθρωπος παλεύει με τον άνθρωπο για τα όρια μεταξύ αγρού και αγρού, και δεν αισθάνεται ότι με το σώμα του στέκει στα σύνορα μεταξύ

της ζωής και του θανάτου και με την ψυχή του στα σύνορα μεταξύ του έργου του και της δίκης του. Ένας απλός άνθρωπος αυξάνεται, αυξάνεται ώσπου να του φανεί μια μέρα ότι έφτασε έως τον ουρανό, ότι χτύπησε με το κεφάλι στον ουρανό και άκουσε ότι ο ουρανός αφήνει ήχο άδειου σκεύους. Μετά από αυτή τη φαινομενική εμπειρία ένας συνηθισμένος άνθρωπος φαίνεται στον ίδιο τον εαυτό του τελείως ασυνήθιστος, και αρχίζει να θεωρεί τον εαυτό του νοικοκύρη επάνω στη γη. Οι πεθαμένοι μεταφέρονται δίπλα του κάθε μέρα και μολονότι βλέπει σε κάθε πεθαμένο τον εαυτό του και τη μοίρα του, παρόλα αυτά δεν μπορεί να αποχωριστεί από τη σκέψη ότι η γη είναι δική του. Στην πραγματικότητα δεν είναι ο ουρανός άδειο σκεύος, αλλά το κεφάλι του, και το κενό του κεφαλιού του τού φάνηκε, από πλάνη, κενότητα του ουρανού.

Διαφορετική ήταν η άποψη παλιά για την ιδιοκτησία της γης. Παλιά ο άνθρωπος έλεγε: «Η γη είναι του Θεού, και ύστερα δική μου!». Γι’ αυτό παλιά θυσιάζονταν και προσευχόντουσαν πιο πολύ στον Θεό. Στην Ανατολή οι βασιλιάδες ήταν ιερά πρόσωπα. Οι βασιλιάδες αισθάνονταν πάντα εξαρτημένοι από την βούληση του Θεού. Έτσι κι όλοι οι πολίτες. Πριν από μεγάλες επιχειρήσεις εξεταζόταν με διάφορους τρόπους η βούληση του Θεού. Μετά από κάθε επιτυχία ευχαριστούσαν τον Θεό. Μετά από κάθε αποτυχία στον Θεό προσφερόταν θυσία για να ησυχάσει ο θυμός του και να επιστραφεί η εύνοιά του προς το λαό ή προς κάποιο άτομο. Σε κάθε γεγονός ερμηνευόταν η βούληση του Θεού· σε κάθε μορφή στη γη έβλεπαν κρυμμένη την παρουσία ενός μικρότερου ή μεγαλύτερου θεού. Εκείνο τον καιρό, τον καιρό της πολυθεΐας και της νεότητας της ανθρωπότητας, οι άνθρωποι αισθάνονταν ως δεύτερης σημασίας πρόσωπα στη γη. Τα κύρια πρόσωπα ήταν οι θεοί. Αυτοί ήταν οι κυρίαρχοι της γης. Η γη ήταν ιδιοκτησία τους. Αυτοί ήξεραν όλα τα περί της γης: την αρχή της και το σκοπό της. Οι άνθρωποι ήταν μόνο πρόσκαιροι υπηρέτες των θεών στη γη. Η γη που κρατούσαν οι άνθρωποι δεν ανήκε σ’ αυτούς αλλά στους θεούς. Αλλά και οι άνθρωποι μετά το θάνατο μπορούσαν να γίνουν θεοί. Τότε αυτοί ήταν οι πλήρεις ιδιοκτήτες εκείνης της γης στην οποία ως άνθρωποι ζούσαν, και οι δυνατοί προστάτες των απογόνων τους. Οι ζωντανοί αισθάνονταν εξαρτημένοι από τους νεκρούς. Οι νεκροί ήταν περισσότερο κυρίαρχοι της γης παρά οι ζωντανοί. Όλη η γη ήταν ιερή: αγιασμένη με τάφους και θυσιαστήρια.

Απ’ αυτή την παλιά πίστη, η οποία είναι ακριβώς η πίστη της νεότητας των ανθρώπων, πολλά έχουν φυλαχτεί και έως σήμερα στον απλό λαό του χωριού, αποκλειστικά του χωριού. Στο ερώτημα «σε ποιον ανήκει η γη;», ο απλός χωριάτης και σήμερα απαντά: «Στον Θεό, και ύστερα σε μας!». Στις πόλεις, όπου ο άνθρωπος από την αταξία των έργων του δεν βλέπει τα έργα του Θεού και όπου μόνο η άκρη του ουρανού προβάλλει εν μέσω βρόμικου καπνού, δίδονται κατά το πλείστον δυο διαφορετικές απαντήσεις:

Η μία απάντηση είναι: «Η γη είναι δική μας».

Η δεύτερη απάντηση είναι: «Η γη είναι δική μου».

Και η πρώτη και η δεύτερη απάντηση αποκόπτονται από τις σκέψεις περί Θεού. Την πρώτη απάντηση δίνουν συνήθως εκείνοι που είναι με λίγη γη ή χωρίς καθόλου γη. «Η γη είναι δική μας», λένε εκείνοι, «και όχι μόνο δική σου ή δική του. Η γη είναι δική μας, εφόσον είμαστε όλοι σ' αυτό το μαύρο χώμα γεννημένοι, με κοιλιές, που ζητούν από τη γη τροφή. Εγώ έχω κοιλιά, την έχει και ο γιος μου και η κόρη μου. Όλοι αυτοί έχουν ανάγκη για ψωμί, που παράγεται από τη γη. Από πού θα το πάρουμε, εάν όχι από τη γη ή από σένα, γαιοκτήμονα; Να το πάρουμε από τη γη δεν μπορούμε, αφού εσύ αυτή τη γη την καταπάτησες αποκλειστικά για τον εαυτό σου. Να το πάρουμε από σένα δεν τολμάμε, αφού αυτό ο νόμος το ονόμασε κλοπή. Να επινοήσουμε κάποια νέα γη δεν μπορούμε. Να μετακομίσουμε σε κάποιο άλλο πλανήτη, ακόμα λιγότερο. Να αλλάξουμε τις σχέσεις του παρελθόντος, που έκαναν εσένα γαιοκτήμονα και εμένα χωρίς γη, σ' αυτό εσύ δεν συμφωνείς, και δίχως τη συμφωνία σου εγώ είμαι αδύναμος. Να δουλέψω, δεν μπορώ να δουλεύω για τόσα όσα χρειάζομαι, να κάνω οικονομία, δεν έχω από πού να κληρονομήσω, δεν έχω από ποιον. Στο σπίτι μου υπάρχουν δυο εργατικά χέρια και πέντε κοιλιές. Εσύ δεν δουλεύεις καθόλου και έχεις τροφή για πεντακόσιες κοιλιές. Τι να κάνω; Εάν είναι αλήθεια ότι η γη είναι μόνο δική σου, τότε μόνο εσύ έπρεπε και να γεννηθείς. Αλλά εφόσον και εγώ γεννήθηκα, δίπλα σου, τότε η γη δεν είναι μόνο δική σου. Η γη λοιπόν είναι δική μας, κοινή. Κι εγώ κι εσύ πρέπει να συμφωνήσουμε, χωρίς να κοιτάμε το παρελθόν και την καταγωγή, πώς θα μαζεύουμε και θα μοιράζουμε τον καρπό από τη γη. Εάν δεν θέλεις έτσι, τότε ένας από μας περισσεύει σ' αυτό τον κόσμο: ή εγώ ή εσύ. Τότε πρέπει ή να πεθάνω εγώ από την πείνα ή εσύ από μένα. Όμως, επειδή ο θάνατος θα έρθει και για μένα και για σένα στον καιρό του, είναι κατά το συμφέρον και το δικό μου και το δικό σου να συμφωνήσουμε. Ας μοιραστούμε, λοιπόν, τη γη μας σύμφωνα με τη λογική και το δίκαιο»!

Έτσι μιλά ο φτωχός, ο σύγχρονος προλετάριος, που δεν έχει ούτε μία πατημασιά γη ούτε οτιδήποτε άλλο που να αξίζει μία πατημασιά γη. Ενώ ο σύγχρονος καπιταλιστής, ο γαιοκτήμονας, ο φεουδάρχης, παραμένοντας σιωπηλά στην ίδια βασική άποψη του δίνει αρνητική απάντηση. Και, σιωπηλά, η βασική άποψη και του ενός και του άλλου είναι ότι ο άνθρωπος είναι κυρίαρχος της γης, ότι όντα κατώτερα του ανθρώπου είναι αδύναμα να αμφισβητήσουν αυτή την ιδιοκτησία, και ότι πάνω από τον άνθρωπο δεν υπάρχουν κάποια ανώτερα όντα, που θα μπορούσαν να ζητήσουν δικαιώματα για τη γη.

Ποια είναι αυτή η δεύτερη απάντηση κάλλιστα φαίνεται από την εξομολόγηση ενός καπιταλιστή, που πρόσφατα τυπώθηκε στη γερμανική γλώσσα. Λέει τα εξής:

«Εγώ ανέκαθεν αισθανόμουν βαθιά περιφρόνηση απέναντι στους αδύναμους και πεινασμένους ανθρώπους, που ζητούν μια αλλαγή οικονομική και νομική, η οποία θα

έδινε και σ’ αυτούς ψωμί και δικαιώματα τόσα όσα έχει και κάθε αριστοκράτης. Επάνω σε τι βασίζουν οι προλετάριοι αυτή την απαίτησή τους; Στην ανθρωπιά και στο φυσικό δίκαιο; Εάν είναι σ’ αυτά, τότε έχασαν το παιχνίδι. Διότι θα ρωτούσα εγώ: Επάνω σε τι βασίζουν την ανθρωπιά και το φυσικό δίκαιο; Εάν η ανθρωπιά και το φυσικό δίκαιο είναι η τελευταία αρχή την οποία επικαλούνται, τότε εκείνοι πρέπει να πεθάνουν, διότι η ανθρωπιά είναι νεότερη από τον άνθρωπο και το φυσικό δίκαιο ασθενέστερο από τη φυσική δύναμη. Ο άνθρωπος ορίζει και το τι είναι η ανθρωπιά και το τι είναι το φυσικό δίκαιο. Και εφόσον είναι έτσι, τότε εγώ έχω τη δική μου ανθρωπιά και το δικό μου φυσικό δίκαιο, βασισμένα επάνω στη δύναμή μου και στον πλούτο. Κατ’ αυτή τη δική μου ανθρωπιά, πάνω από την οποία εγώ δεν αναγνωρίζω ανώτερη αρχή, εγώ πρέπει να ζω, μα εκατοντάδες χιλιάδες προλετάριοι να πεθάνουν από την πείνα, και εγώ πρέπει να ζω καλά, μα εκατοντάδες χιλιάδες αυτών να ζουν άσχημα. Ποιος είναι εκείνος που γι’ αυτό θα με πάει σε δίκη; Τα βόδια και τα άλογα σίγουρα όχι, αφού δεν καταλαβαίνουν. Οι άνθρωποι όχι, γιατί είναι αδύναμοι μπροστά μου. Η συνείδηση μου όχι, γιατί δεν την αισθάνομαι. Κάποια υπερφυσική δύναμη όχι, αφού δεν τη βλέπω. Όλο το ζήτημα ανάμεσα σ’ έμενα και σ’ εσένα, προλετάριε, τοποθετήθηκε σε μία τελείως ψηλαφητή βάση. Είναι ζήτημα ψωμιού και κοιλιάς. Καλά είναι, εφόσον δεν έμπλεξες τη μεταφυσική σ’ αυτό. Έτσι το πράγμα είναι τελείως απλό. Το ερώτημα είναι λοιπόν εάν θα είμαι χορτάτος εγώ ή εσύ ή και οι δυο θα είμαστε μόνο μισοχορτάτοι; Η απάντησή μου είναι απλή: Εγώ δεν θέλω να είμαι μισοχορτάτος, πόσο μάλλον πεινασμένος. Εγώ θέλω να είμαι μόνο χορτάτος, μα θέλω να είμαι χορτάτος ακόμα και με τίμημα την πείνα σου και το θάνατο σου. Μου λείπουν τελείως οι λόγοι για τους οποίους εγώ θα έπρεπε να μοιράζομαι τη γη και το ψωμί μαζί σου. Καμία δύναμη δεν με σπρώχνει προς αυτό, ούτε κάποια εξωτερική δύναμη με αναγκάζει. Σε μένα τίποτα δεν λέει ότι η γη είναι δική μας, ενώ όλα μου λένε ότι η γη είναι δική μου».

Τούτη είναι η απάντηση ενός ανθρώπου που κρατά τη γη ως ιδιοκτησία του και νομίζει ότι την κρατά με αναμφισβήτητο δικαίωμα. Τούτη σήμερα θα ήταν η απάντηση πολλών χορτάτων στις απελπισμένες κριτικές των πεινασμένων. Οι πεινασμένοι ζητούν τη γη εξαιτίας της πείνας τους, οι χορτάτοι δεν τους τη δίνουν εξαιτίας της δύναμής τους.

Σε ποιον ανήκει η γη;

Μόνο μία απάντηση είναι ακριβής: Σε κανέναν. Η γη δεν είναι κανενός από μας. Είναι ιδιοκτησία εκείνου στον οποίο ανήκει και όλος ο υπόλοιπος κόσμος.

Δεν μπορεί να είναι ιδιοκτησία κάποιου από τον οποίο εκείνη είναι πιο δυνατή και πιο μακρόχρονη. **Είναι ιδιοκτησία εκείνου που υπήρχε πριν απ’ αυτήν και θα υπάρχει και μετά απ’ αυτήν.**

Δεν μπορεί να είναι ιδιοκτησία κάποιου ο οποίος χωρίς αυτή δεν μπορεί να υπάρχει ούτε ζωντανός ούτε νεκρός – ζωντανός απ' αυτή τρέφεται και νεκρός μέσα της σαπίζει. **Η γη μπορεί να είναι ιδιοκτησία μόνο εκείνου ο οποίος δεν τρέφεται απ' αυτή και δεν σαπίζει μέσα της.** Δεν μπορεί να ανήκει η γη σ' εκείνον που εξαρτάται απ' αυτή, αλλά **σ' εκείνον που είναι ανεξάρτητος απ' αυτήν**. Εκείνος που εξαρτάται απ' αυτή είναι δική της ιδιοκτησία, και όχι εκείνη δική του. Δεν είναι ιδιοκτησία των ανθρώπων η γη, αλλά οι άνθρωποι είναι ιδιοκτησία της γης. **Ο κυρίαρχος της γης είναι ψηλότερος, δυνατότερος και πιο αιώνιος από τον άνθρωπο, και ψηλότερος, δυνατότερος και πιο αιώνιος από την ίδια τη γη. Θεός είναι το όνομά του και ολόκληρο το σύμπαν είναι ο οίκος του. Παλιά οι άνθρωποι είχαν αυτή τη μεγάλη γνώση, αν και τους έλειπαν άλλες πιο μικρές. Το σύγχρονο καιρό οι άνθρωποι γέμισαν το πνεύμα τους με πολλές άλλες μικρότερες γνώσεις, έτσι ώστε να φτάνουν δυσκολότερα έως αυτή τη μεγάλη γνώση.** «***Η γη είναι του Θεού και ό,τι είναι επάνω της***» (Ψαλμ. 23, 1). Τούτη είναι η γνώση της παλιάς εποχής. Τούτη είναι η κυριότατη γνώση, στην οποία θα έπρεπε και θα μπορούσε να φτάσει κάθε άνθρωπος, αφού απ' αυτή τη γνώση εξαρτάται η ειρήνη και η καλή θέληση στη γη. Η ειρήνη και η καλή θέληση δεν υπήρχαν ποτέ σε αφθονία στη γη, όμως υπήρχε πολύ περισσότερο τότε που οι άνθρωποι αναγνώριζαν την κυριαρχία του Θεού επάνω στη γη και πολύ λιγότερο τότε που οι άνθρωποι αρνήθηκαν στον Θεό αυτή την κυριαρχία και την πήραν για τον εαυτό τους.

Το να αρνείται κανείς στον Θεό την κυριαρχία επάνω στη γη σημαίνει να αρνείται τον Θεό και η άρνηση του Θεού σημαίνει ταραχή και κακή θέληση. Όμως η άρνηση του Θεού δεν θα βλάψει καθόλου τον ίδιο τον Θεό. Ας φωνάξουν όλοι οι άνθρωποι από τη σκόνη τους: δεν υπάρχεις, Θεέ! Τι θα γίνει; Οι φωνές τους θα χαθούν στη σκόνη, στην οποία χάνονται και τα σώματά τους, και ο Θεός θα συνεχίσει να στέλνει στη γη δροσιά και φως. Θα είναι η γη λιγότερο του Θεού, εάν όλοι οι άνθρωποι αρνηθούν τον Θεό και ονομάσουν τη γη δική τους; Ποτέ. Σε κάθε περίπτωση η γη θα είναι εξίσου του Θεού.

Τέτοια είναι η μοίρα των αυτοαποκαλούμενων αρχόντων της γης. Ενώ ο πραγματικός άρχοντας της γης είναι μόνιμος σαν την αιωνιότητα. Τι αξίζει, λοιπόν, εάν όλοι εμείς, οι θνητοί, φωνάξουμε: «Η γη είναι δική μας»· ή «Η γη δεν είναι δική μας»; Υπάρχει ένας εξοχότερος άρχοντας της γης ή δεν υπάρχει; Οι φωνές μας θα προκαλέσουν άραγε σημαντική αλλαγή στον κόσμο; Αυτές οι φωνές μας θα αυξήσουν ή θα μειώσουν τον Θεό; Θα ήταν γελοίο να πιστέψει κανείς σε κάτι τέτοιο· το ίδιο γελοίο όπως να πιστέψει στην πιθανότητα ότι τα βαλσαμωμένα πουλιά σε ένα μουσείο θα ψιθυρίσουν: «Δεν υπάρχει άνθρωπος»! Και ο άνθρωπος εξαιτίας αυτού του ψιθύρου θα εξαφανιστεί. **Ο Θεός δεν τιμωρεί την θεοάρνηση, αλλά η θεοάρνηση αυτοτιμωρείται από μόνη της.**

Είναι σήμερα ο Θεός λιγότερο νοικοκύρης στον οίκο του απ’ ότι ήταν τον καιρό του χτισίματος των ινδικών παγόδων ή των ιερών του Νείλου ή του ναού των Ιεροσολύμων ή του θυσιαστηρίου στην Ακρόπολη; Όχι, ο Θεός είναι νοικοκύρης στον οίκο του πάντα εξίσου, και τον καιρό που οι φιλοξενούμενοι στον οίκο του ήταν ξεμέθυστοι και με φόβο Θεού και τον καιρό που ήταν μεθυσμένοι και άθεοι. Με την ίδια υπομονή και με ανωτερότητα παρατηρεί ο Νοικοκύρης και τους μεν και τους δε, και το ίδιο αναπόφευκτα στέλνει το θάνατο και στους μεν και στους δε. Όλοι οι φιλοξενούμενοι έρχονται και παρέρχονται, ενώ ο Νοικοκύρης παραμένει. Κάθε φιλοξενούμενος τρώει τη μερίδα του και φεύγει. Έρχεται ο δεύτερος, ο τρίτος, με τη σειρά. Άλλος πληρώνει τη μερίδα του με εργασία, άλλος με τεμπελιά, άλλος με προσευχή, άλλος με ύβρεις, άλλος με φόβο και άλλος με ασωτία. Ο καθένας όμως πρέπει κάτι να αφήσει στο τραπέζι. Ο Νοικοκύρης είναι ικανοποιημένος, ό,τι και να του αφήσει ο καθένας. Ασταμάτητα γεμίζει το τραπέζι του και ασταμάτητα προσκαλεί και νέους καλεσμένους. Και όλα αυτά συμβαίνουν γρήγορα σαν στρόβιλος. Άδειες μέρες πέφτουν στη μια μεριά της μηχανής, γεμάτες βγαίνουν έξω από την άλλη. Χιλιάδες κούνιες μπαίνουν από τη μία πόρτα, χιλιάδες νεκρικά κασόνια βγαίνουν από την άλλη. Το κλάμα της γέννας ανακατώνεται με το κλάμα του θανάτου· το γρύλισμα του χορτάτου με το κλάμα του πεινασμένου· το τρέμουλο του ασθενέστερου με τη γκρίνια του δυνατού. Και όλα αυτά γεμίζουν ώρες και λεπτά. Πρέπει να γεμίσει με κάτι κάθε ώρα και κάθε λεπτό. Με οτιδήποτε. Διότι όσα μας δίνει αυτός ο κόσμος τόσα και ζητά από μας. Όλες οι ώρες και τα λεπτά της ζωής μας φωνάζουν: «Γεμίστε μας με οτιδήποτε, εμείς φεύγουμε στην αιωνιότητα, η κοιλιά μας χωνεύει τα πάντα!». Και στη βιασύνη παίρνουν από μας ό,τι και να τους προσφέρουμε: τη μορφή μας σε κάθε στιγμή, τις σκέψεις μας, το θυμό μας ή το γέλιο, τις ύβρεις ή την εξομολόγηση στον Θεό, την κλοπή ή την δολοφονία. Παίρνουν βιαστικά οι ώρες την τωρινή φωτογραφία του σώματος και της ψυχής μας και φεύγουν στην αιωνιότητα. Πετούν οι δεύτερες πίσω τους, τρέχουν οι τρίτες, πίσω απ’ αυτές καλπάζουν οι τέταρτες, πίσω απ’ αυτές σέρνονται οι πέμπτες. Όλες τους δίπλα μας, γύρω από μας και μέσα από μας θα τρέξουν, και φωτογραφίζοντας τη φωτογραφία μας θα χαθούν. Και τελικά θα έρθουν και εκείνα τα τελευταία λεπτά, που θα φωτογραφίσουν το κίτρινο και το κρύο πρόσωπο μας, πάνω από το οποίο θα καίει το νεκρώσιμο κερί και γύρω από το οποίο θα στέκουν κλαμένοι οι συγγενείς και οι φίλοι μας. Θα μείνει μόνο η ανάμνησή μας στις ψυχές των συγγενών και των φίλων. Όμως, και αυτή η ανάμνηση θα πεθαίνει βαθμιαία, κομμάτι κομμάτι, με το θάνατο των συγγενών και των φίλων μας. Θα παραμείνει ίσως ακόμα η δόξα μας, κρατική ή στρατιωτική ή συγγραφική. Ένα λεπτό πίσω από άλλο λεπτό θα τρέχει και θα φωτογραφίζει τη μορφή αυτής της γήινης δόξας μας και θα παίρνει τη φωτογραφία στην αιωνιότητα. Και αυτή η μορφή θα είναι όλο και πιο ωχρή, ώσπου τελικά ένα λεπτό θα πάρει μαζί του και την τελευταία σκιά της δόξας μας, εντελώς σκεπασμένη από το φως καινούργιων ήλιων.

Πιο δυνατό κυρίαρχο χρειάζεται η γη, αγαπητά αδέλφια, από όσο είναι οι άνθρωποι,

που στη γη μεγαλώνουν, από τη γη τρέφονται και στη γη σαπίζουν. Η γη χρειάζεται κυρίαρχο που να ξέρει το δρόμο της και να την οδηγεί στο δρόμο της. Τον κυρίαρχο που μπορεί να της δώσει τη βροχή και το φως, και που μπορεί με την ανάσα του να ζωντανέψει τη σκόνη της και να χαράξει το δρόμο και το στόχο σε κάθε κόκκο της ζωοποιημένης σκόνης! **Η γη γνωρίζει και αναγνωρίζει τον κυρίαρχο της. Εάν τον γνωρίζαμε και τον αναγνωρίζαμε εμείς οι άνθρωποι, θα είχαμε απ' αυτό δυο οφέλη: την ειρήνη και την καλή θέληση.**

Η ειρήνη θα κατέβαινε στις ψυχές μας. Όχι όμως η ειρήνη θα έκανε πιο αργή την κίνησή μας, αλλά που θα τη δυνάμωνε και θα την όρθωνε. Τέτοια ειρήνη δεν δίνει ούτε η επιστήμη ούτε ο πολιτισμός ούτε η τέχνη ούτε το χρήμα. Στην ύψιστη κορυφή, πάνω απ' όλα αυτά τα ύψη, που έλκουν τους ανθρώπους, κατοικεί η ειρήνη.**Χωρίς τον Θεό μπορεί να έχει κανείς και την επιστήμη και την κουλτούρα και την τέχνη και το χρήμα, όμως ψυχική ειρήνη ποτέ.** Και η επιστήμη και ο πολιτισμός και η τέχνη και το χρήμα προέρχονται από τον άνθρωπο, όμως**η ειρήνη προέρχεται μόνο από τον Θεό**. Όταν ο άνθρωπος έχει την ψυχική ειρήνη, πηγαίνει ελεύθερα προς τη συνάντηση του κινδύνου και του θανάτου. Η ειρήνη της ψυχής δυναμώνει την ενέργεια και πνεύματος και σώματος. Δεν υπάρχει τίποτα πιο επιβλητικό στη γη από τον άνθρωπο που με ψυχική ειρήνη βαδίζει τολμηρά μπροστά εν μέσω βασάνων και φτώχειας, ψεύτικων φίλων και δηλητηριωδών εχθρών, και εν μέσω σκότους από την αμάθεια και την πλάνη.

Τέτοιος άνθρωπος είναι πλήρης ικανοποίησης από τη ζωή και πλήρης αγάπης προς το θάνατο, διότι ξέρει ότι **επάνω από το ένα και το άλλο κυριαρχεί ο Θεός** , ο πατέρας του.

Ο άνθρωπος με ειρήνη στην ψυχή είναι πάντα με καλή θέληση. Και ο άνθρωπος με καλή θέληση είναι η μέγιστη χάρη που μπορεί να εμφανιστεί μεταξύ ανθρώπων. Τέτοιος άνθρωπος όλα τα κάνει και όλα τα υπομένει με καλή θέληση. Ακούει το φτωχό και βοηθά τον κακόμοιρο. Συγχωρεί τον αμαρτωλό και αγκαλιάζει τον εργάτη. Είναι έτοιμος να υποστηρίξει κάθε δίκαιο ζήτημα και να διορθώσει κάθε αδικία. Αγαπά να χτίζει και να δημιουργεί. Δεν καταδικάζει, αλλά επιπλήττει· δεν πληγώνει, αλλά θεραπεύει. Με τέτοιον άνθρωπο γίνεται να συνευρίσκεσαι και να ζεις και να δημιουργείς. Όλα τα κοινωνικά προβλήματα θα είχαν λυθεί εύκολα και γρήγορα, εάν στον κόσμο υπήρχαν περισσότεροι άνθρωποι με καλή θέληση. Όμως, η κακή θέληση είναι σήμερα κύριος οδηγός των ανθρώπων. Με την κακή θέληση χειραγωγείται ο καπιταλιστής ενάντια στους προλετάριους και ο προλετάριος ενάντια στους καπιταλιστές και ο θεοσεβούμενος άνθρωπος ενάντια στον άθεο και ο άθεος ενάντια στο θεοσεβούμενο και ο ισχυρός ενάντια στον αδύναμο και ο αδύναμος ενάντια στον ισχυρό και ο νέος ενάντια στο γέρο και ο γέρος ενάντια στο νέο. Όλες οι αντιθέσεις

στον κόσμο είναι πιο αιχμηρές με την κακή θέληση των ανθρώπων.

Όμως, πώς θα έχουν καλή θέληση εκείνοι που δεν έχουν ειρήνη στην ψυχή; Και πώς θα έχουν ειρήνη στην ψυχή εκείνοι που δεν έφτασαν στη γνώση περί του Θεού ως κυρίαρχου του κόσμου;

Ας προσευχηθούμε, αδέλφια, και τώρα και πάντα μόνο για ένα και μοναδικό -που είναι η βάση της ομορφιάς της ψυχής και της ευτυχίας- **ας προσευχηθούμε να είναι σε κάθε στιγμή της ζωής μας ξεκάθαρη η πεποίθηση ότι η γη και ό,τι είναι επάνω της ανήκουν στον Θεό. Εάν μας δοθεί αυτό, θα μας δοθούν και όλα τ' άλλα. Τούτη θα μας είναι η ασπίδα απ' όλα τα κακά, και το καλό πάνω απ' όλα τα καλά.** Αμήν.

(Άγιος Νικόλαος Βελιμίροβιτς, "Αργά βαδίζει ο Χριστός", μετάφραση Σβετλάνα Πέτσιν, Ηλίας Σαραγούδας, Νεφέλη Σαραγούδα – Πέτσιν, 1η έκδ., Αθήνα, Εν πλω, 2008)

(Πηγή ψηφ. κειμένου: agiosthomas.gr*)*